

TROMSØ STIFT

GENERALDEKRET

Beskyttelse mot seksuelle overgrep og misbruk av barn i Kirken

De nordiske biskoper kom under bispekonferansen 13. mars 2002 med følgende erklæring om misbruk av barn ved prester og andre kirkelige medarbeidere:

«I løpet av de aller siste år har det i en rekke land forekommet tilfeller med prester og andre kirkelige medarbeidere som har misbrukt barn og unge mennesker. Det er på denne bakgrunn at vi, de nordiske biskoper, ønsker å uttrykke vår avsky for og ubetingede fordømmelse av disse hendelser. Våre tanker og bekymringer retter seg først og fremst mot ofrene. Vi forsikrer om vår støtte til hjelp for disse våre søstre og brødre, på hvilken som helst måte som vi har mulighet til.

Innenfor rammen av vårt pastorale ansvar som biskoper vil vi dersom det skulle finnes tilfeller av seksuelt misbruk i våre respektive land, følge bestemmelsene i kirkeretten for å behandle disse forhold og også bestemmelsene i borgerlig rett.

På nytt ønsker vi å uttrykke vår bedrøvelse over det som har hendt og lover våre bønner for ofrene og også for gjerningsmennene bak disse hendelser.»

På bakgrunn av bl.a. denne uttalelse fastsettes for Tromsø stift foreliggende generaldekret for slik å bidra til beskyttelse mot seksuelle overgrep og mot misbruk av barn i Kirken.

1. Med «seksuelle overgrep» menes i det følgende alle brudd på *det sjette av de ti bud begått av en kleriker* (biskop, prest, diakon) dersom forbrytelsen har skjedd med *vold* eller *trusler*. Med «seksuelt misbruk av barn» menes i det følgende ethvert brudd på det sjette av de ti bud begått med en *mindreårig* under 16 år (som rammes av en generelt streng bestemmelse i Den kanoniske lovbok, kan. 1395, § 2), og likeledes med andre mindreårige under 18 år.

På tilsvarende vis rammes også befatning med *barnepornografi*.

Også om grenseoverskridende seksuell adferd ikke formelt skulle falle inn under overgreps- eller misbrukskategoriene, skal og må slik oppførsel behandles av Kirken. Avgjørende er ikke om den som begår en handling mener den er uproblematisk, men at den av den som rammes, oppleves slik.

Under disse begreper kommer også slike handlinger begått av en *ordensperson*.

Kirken har også et spesielt ansvar om slik forbrytelse begås av *preste- eller ordensstudent eller -kandidat*, og likeså av annen person i *kirkelig tillitsposisjon*.

2. Seksuelt overgrep og misbruk av barn er alltid en alvorlig synd.

Psykologisk og på andre måter kan det være svært *skadelig* med omfattende langtidsvirkninger.

I tillegg er det *straffbart eller på annen måte sanksjonerbart etter Kirkens lover* dersom en kleriker eller ordensperson er innblandet. *Etter statens lover* er det straffbart dersom det har skjedd med en person under 16 år, med en person i et avhengighetsforhold eller med vold. Etter statens lover gjelder ulike foreldelsesfrister, avhengig av forbrytelsens art. Etter Kirkens lover inntreffer ved seksuelt misbruk av barn under 18 år foreldelse etter 20 år, regnet fra barnet har fylt 18 år. Troskongregasjonen kan dispensere fra denne bestemmelse (slik at foreldelsesfristen forlenges eller bortfaller).

Også grenseoverskridende seksuell adferd vil for den som rammes, være smertefull, og ofte også mer skadelig enn umiddelbart synlig. Det er synd og i Kirken uakseptabelt.

3. Å melde fra til (kirkelig og eventuelt statlig) kompetent myndighet om seksuelt overgrep eller misbruk av barn begått mot en selv eller som en har fått kjennskap til eller mistanke om er begått mot andre, er aldri illojalt, men tvert imot *uttrykk for ansvar*. For alle i ansvarlig stilling i Kirken er det *plikt å melde fra* når man får kjennskap til seksuelt overgrep eller misbruk av barn.

I noen tilfeller, spesielt der det er fare for gjentakelse, er det etter statens lover påbudt å melde fra *til de statlige myndigheter* (politiet). I andre tilfeller vil det være hensiktsmessig. Stiftet vil alltid støtte den som ønsker å melde fra på denne måte om seksuelt overgrep eller misbruk begått i tilknytning til stiftet.

Alle oppfordres til å melde fra *til de kirkelige myndigheter* om seksuelt overgrep og misbruk begått i tilknytning til stiftet. For personer i ansvarlig stilling i stiftet er det plikt å melde fra på denne måte.

Dette rokker ikke ved *taushetsplikten ved skriftemål* og de voldsomme kanoniske straffer ved brudd på denne. En skriftefar som får kjennskap til seksuelt overgrep eller misbruk, må i sin samtale med den skriftende under skriftemålet søke å lette denne for falsk skyldfølelse, men fastholde ekte og riktig skyldfølelse. Han må videre innenfor skriftemålet gjøre hva han kan for at overgrep eller misbruk ikke skal skje på nytt. Noen ganger må han derfor få den skriftende til å akseptere det riktige og kloke ved – og gi frimodighet til – at den skriftende *utenfor skriftemålet* melder fra om forholdet til ansvarlig person/organ (f.eks. til politiet, eller eventuelt til skriftefaren selv som så kan gå videre med saken).

4. Ansvarlig for å behandle mottatt melding om seksuelt overgrep eller misbruk i tilknytning til stiftet er alltid biskopen. Han vil i hvert tilfelle knytte til seg de fagpersoner og andre rådgivere som han finner hensiktsmessig.

Melding til kompetent kirkelig myndighet kan alltid skje direkte til biskopen. Melding kan i stedet skje til generalvikaren, kansellisten eller sogneprest (tilsvarende). Disse er alltid forpliktet til straks å melde saken videre til biskopen.

Biskopen vil i noen tilfeller være forpliktet til snarest å melde saken videre til statlige myndigheter (politiet) og/eller til Troskongregasjonen. I andre tilfeller vil han finne det hensiktsmessig.

Han er ansvarlig for at saken følges opp videre i Kirken på riktig vis.

5. Kirkelig oppfølging av overgreps- eller misbrukssak vil omfatte offeret (sjelesørgerisk, juridisk, psykologisk, medisinsk, økonomisk bistand), gjerningspersonen (straff, uttak fra tjenesten, endring av kirkelig status, behandling, juridisk bistand), kirkefolket (orientering, hjelp, dialog) og allmennheten (kunngjøring, forklaring, imøtekommelse av media).

6. Sognepresten må i samråd med menighetsrådet vurdere om man skal bruke muligheten til å kreve politiattest for personer som – lønnet eller ulønnet – utfører eller skal utføre oppgaver innen menigheten som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming.

Dette generaldekret promulgeres ved utgivelse i *Kirkelige kunngjøringer for Tromsø stift/Den katolske kirke i Nord-Norge*.

Tromsø, 20. juni 2011.

✠ BERISLAV GRGIĆ
Biskop-prelat av Tromsø

**Sentrale mottakere
av melding om overgrep eller misbruk**

(Jf. nr. 4, annet avsnitt)

Biskopen:

Msgr. Berislav Grgić, tlf.: 77 68 56 04 og 952 76 319

Generalvikaren:

Prest Antonius Maria Sohler, tlf.: 78 41 14 47 og 962 05 087

Adresse:

Postboks 132, 9252 Tromsø

E-mail: nn@katolsk.no